

Народна банка Србије

СЕКТОР ЗА НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА

СЕКТОР ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извештај за друго тромесечје 2024. године

Садржај:

1. Тржиште осигурања	4
1.1. Учесници на тржишту	4
Друштва за (ре)осигурање	4
Остали учесници на тржишту.....	5
1.2. Структура портфеља осигурања.....	5
1.3. Билансна сума и билансна структура	7
Билансна сума	7
Структура активе	8
Структура пасиве	9
2. Показатељи пословања.....	10
2.1. Адекватност капитала	10
2.2. Квалитет имовине	11
2.3. Инвестирање средстава техничких резерви	11
2.4. Профитабилност	13
2.5. Ликвидност	13
3. Осигурање од аутоодговорности.....	13
4. Закључак	14

Списак скраћеница и појмова

млн	милион
млрд	милијарда
T2	друго тромесечје у години – период од 1. 1. до 30. 6.

1. Тржиште осигурања¹

1.1. Учесници на тржишту

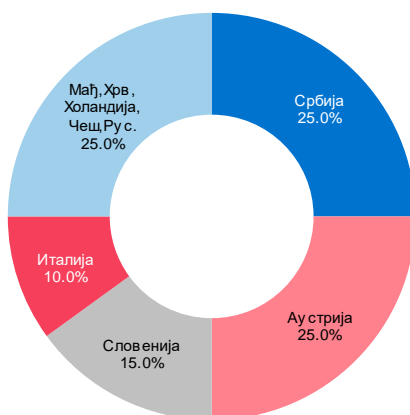
Друштва за (ре)осигурање

На крају Т2 2024. године, у Републици Србији пословало је 20 друштава за (ре)осигурање, што је непромењен број у односу на исти период претходне године. Искључиво пословима осигурања бавило се 16 друштава, а пословима реосигурања четири друштва. Од друштава која се баве пословима осигурања, искључиво животним осигурањем бави се четири друштва, док искључиво неживотним осигурањем, односно и животним и неживотним осигурањем по шест друштава.

Посматрано према власничкој структури капитала, од 20 друштава на крају Т2 2024. године, њих 15 је у већинском страном власништву.

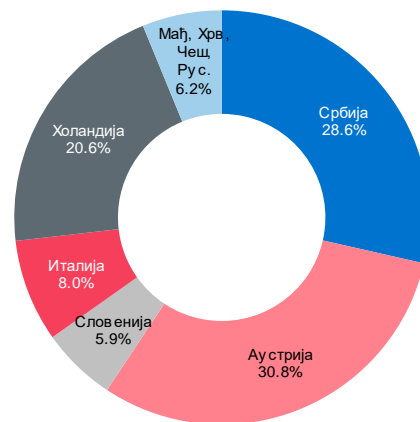
Друштва у страном власништву бележила су преовлађујуће учешће на крају Т2 2024. године у: премији животних осигурања са 84,4%, премији неживотних осигурања са 60,2%, укупној имовини са 70,3%, као и у броју запослених са 65,3%.

Графикон 1.1.1. Структура друштава за (ре)осигурање Србије према власништву (у Т2 2024)

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 1.1.2. Билансна сума друштава за (ре)осигурање Србије према власништву (у Т2 2024)

Извор: Народна банка Србије.

¹ Извештај је базиран на подацима које су друштва за (ре)осигурање дужна да достављају Народној банци Србије.

Остали учесници на тржишту

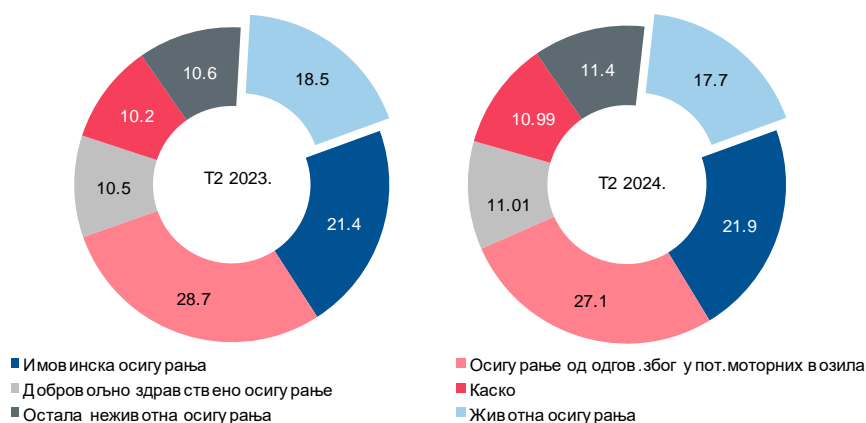
Поред друштава за (ре)осигурање, на крају Т2 2024. године на тржишту је пословало и: 15 банака, девет давалаца финансијског лизинга и јавни поштански оператор, који су добили сагласност за обављање послова заступања у осигурању, 114 правних лица (друштава за посредовање у осигурању и друштава за заступање у осигурању), 80 заступника у осигурању (физичких лица – предузетника) и 4.310 активних овлашћених лица за обављање послова заступања, односно послова посредовања у осигурању.

1.2. Структура портфеља осигурања

Укупна премија у Т2 2024. године износила је 88,9 млрд динара (759 млн евра или 821 млн долара),² што је за 13,2% више него у истом периоду претходне године.

У структури укупне премије, учешће премије животних осигурања са 18,5% у Т2 2023. године смањило се на 17,7% у Т2 2024. године услед већег номиналног раста премије неживотних осигурања од раста премије животних осигурања.

Графикон 1.2. Укупна премија према врстама осигурања (у Т2 2023. и Т2 2024. у %)

Извор: Народна банка Србије.

² Према просечној вредности средњег курса Народне банке Србије за посматрани период.

Посматрано према врстама осигурања, структура премије у Т2 2024. године слична је структури у истом периоду 2023. године, уз највеће учешће осигурања од одговорности због употребе моторних возила у укупној премији од 27,1%, уз пад од 1,6 процентних поена. Затим следе имовинска осигурања са 21,9%, животна осигурања са 17,7%, добровољно здравствено осигурање са 11,01% и осигурање моторних возила – каско са 10,99%.

Премија неживотних осигурања у Т2 2024. године порасла је за 14,4% у односу на исти период 2023. године. При томе, премија осигурања од одговорности због употребе моторних возила бележи исподпросечни раст од 6,7%, премија имовинских осигурања 15,5%, премија добровољног здравственог осигурања 19,2%, а премија осигурања моторних возила – каско 21,5%.

Наведени раст премије добровољног здравственог осигурања повећава и њено учешће у укупној премији са 10,5% у Т2 2023. године на 11,0% у Т2 2024. године, при чему четири друштва за осигурање покривају више од две трећине тржишта ове врсте осигурања.

Осигурање од последица незгоде, које обухвата, између осталог, и обавезна осигурања, као што су осигурање путника у јавном саобраћају и осигурање запослених од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези с радом, бележи раст од 18,5%, уз благо повећање учешћа у укупној премији, које износи 2,4%.

Посматрано појединачно према висини укупне премије, премије неживотних и премије животних осигурања, у Т2 2024. године није промењен редослед на ранг-листи пет највећих друштава за осигурање, која у укупним наведеним категоријама свих друштава за осигурање учествују са 74,1%, 74,6% и 82,3%, респективно.

Концентрација на тржишту мерена Херфиндал–Хиршмановим индексом, који представља суму квадрата учешћа, у овом случају билансних сума свих друштава за (ре)осигурање, умерена је и на крају Т2 2024. године износила је 1.153.³

³ Вредност показатеља до 1.000 указује на одсуство концентрације у сектору, вредност између 1000 и 1800 на постојање умерене концентрације, а вредност изнад 1800 на постојање изражене концентрације.

Табела 1.2. Ранг-листа пет највећих друштава за осигурање (у млн динара, у %)

	30. 6. 2023.			30. 6. 2024.			Промена ранга
	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг	
Према критеријуму укупне премије							
Дунав	20440	26.0	1	23533	26.5	1	-
Ђенерали	14978	19.1	2	15667	17.6	2	-
ДДОР	8705	11.1	3	10029	11.3	3	-
Винер	8443	10.7	4	9681	10.9	4	-
Триглав	6190	7.9	5	6964	7.8	5	-
Према критеријуму премије неживотних осигурања							
Дунав	18423	28.8	1	21083	28.8	1	-
Ђенерали	11101	17.3	2	11781	16.1	2	-
ДДОР	7429	11.6	3	8635	11.8	3	-
Триглав	5818	9.1	4	6584	9.0	4	-
Винер	5531	8.6	5	6539	8.9	5	-
Уника нж							
Према критеријуму премије животних осигурања							
Ђенерали	3877	26.6	1	3886	24.7	1	-
Винер	2912	20.0	2	3142	20.0	2	-
Дунав	2018	13.9	3	2450	15.6	3	-
Граве	1973	13.6	4	2059	13.1	4	-
ДДОР	1277	8.8	5	1394	8.9	5	-

Извор: Народна банка Србије.

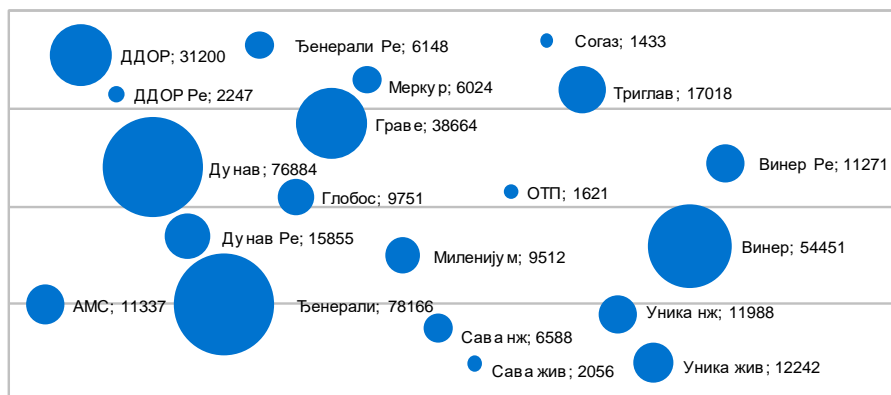
1.3. Билансна сума и билансна структура

Билансна сума

Билансна сума друштава за (ре)осигурање повећана је на крају Т2 2024. године на 404,5 млрд динара (3,5 млрд евра или 3,7 млрд долара),⁴ и то за 11,1% у односу на крај Т2 претходне године.

⁴ Према средњем курсу Народне банке Србије на дан 30. јуна 2024. године.

Графикон 1.3.1. **Билансне суме друштава за (ре)осигурање**
(на дан 30. 6. 2024, у млн динара)

Извор: Народна банка Србије.

Посматрано према висини билансне суме, у Т2 2024. године није промењен редослед на ранг-листи пет највећих друштава за осигурање, која у укупној билансној суми свих друштава за осигурање учествују са 75,8%.

Табела 1.3. **Ранг-листа пет највећих друштава за осигурање према критеријуму билансне суме**
(у млн динара, у %)

	30. 6. 2023.			30. 6. 2024.			Промена ранга
	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг	
Ђенерали	77362	23.0	1	78166	21.2	1	-
Дунав	66626	19.8	2	76884	20.8	2	-
Винер	50959	15.1	3	54451	14.8	3	-
Граве	37354	11.1	4	38664	10.5	4	-
ДДОР	27961	8.3	5	31200	8.5	5	-

Извор: Народна банка Србије.

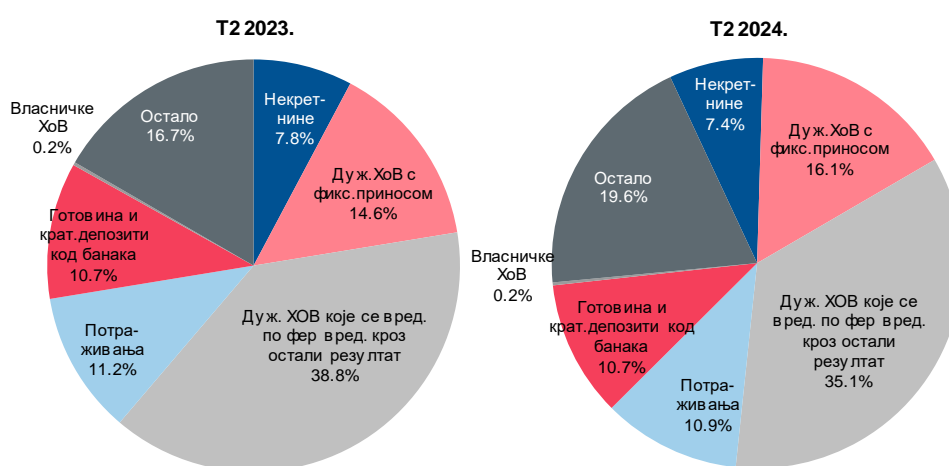
Структура активе

У структури активе друштава за (ре)осигурање, са стањем на дан 30. јуна 2024. године, највећи део односио се на дужничке хартије од вредности, и то дужничке хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (35,1%) и оне с фиксним приносом (16,1%). Иза њих следе: потраживања (10,9)%, готовина и краткорочни депозити (10,7%), техничке

резерве које падају на терет саосигураваача, реосигураваача и ретроцесионара (10,4%, као део категорије *Остало*⁵ у Графикону 1.3.2), некретнине, постројења и опрема (7,4%) и остало.

У поређењу са стањем на крају Т2 претходне године може се закључити да учешће у активи повећавају техничке резерве које падају на терет саосигураваача, реосигураваача и ретроцесионара, док дужничке хартије од вредности смањују своје учешће, и поред свог апсолутног раста.

Графикон 1.3.2. Структура aktive
(на дан 30. 6. 2023. и 30. 6. 2024.)

Извор: Народна банка Србије.

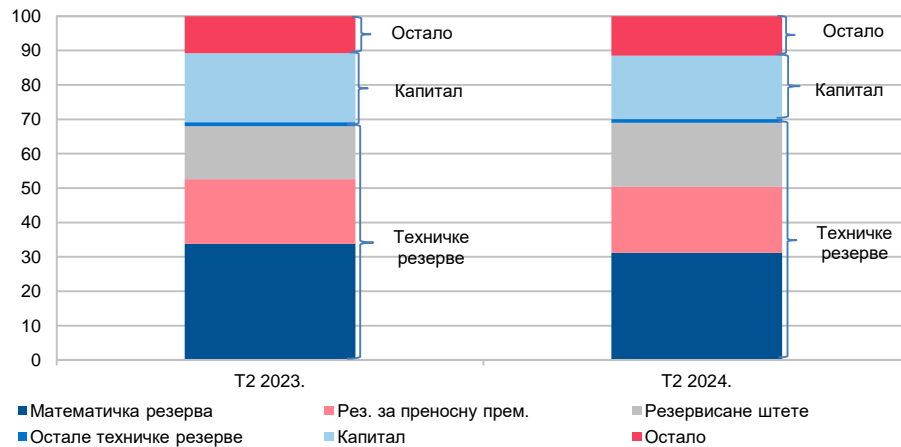
Структура пасиве

У структури пасиве друштва за (ре)осигурање, на крају Т2 2024. године техничке резерве исказале су учешће од 70,1%, а капитал учешће од 18,5%.

Капитал, у износу од 73,5 млрд динара, повећан је у односу на крај Т2 претходне године по стопи од 2,1%. Техничке резерве, у износу од 278,9 млрд динара, повећане су на крају Т2 2024. године за 12,3%. Математичка резерва задржава најзначајније учешће у техничким резервама, са стопом раста у Т2 2024. године од скромна 2,2% у односу на крај истог периода претходне године.

⁵ *Остало* обухвата: нематеријална улагања, гудвил, софтвер и остала права, учешћа у капиталу, остале дугорочне финансијске пласмане (осим дужничких хартија од вредности с фиксним приносом), остала дугорочна средства, одложена пореска средства, залихе, стална средства намењена продаји, остале хартије од вредности у оквиру финансијских пласмана, остале краткорочне финансијске пласмане, порез на додату вредност, АВР и техничке резерве на терет саосигураваача, реосигураваача и ретроцесионара.

Графикон 1.3.3. Структура пасиве
(у %)

Извор: Народна банка Србије.

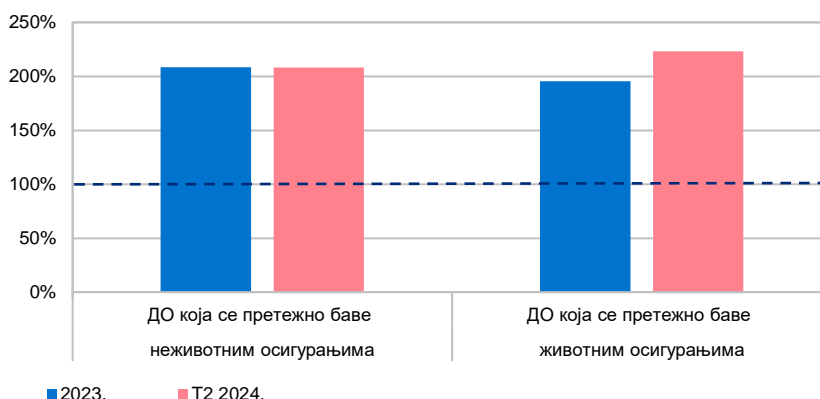
2. Показатељи пословања

2.1. Адекватност капитала

Солвентност друштва за (ре)осигурање у великој мери зависи од довољности техничких резерви за преузете обавезе из осигурања, а пре свега од испуњености услова који се односе на адекватност капитала, а утврђени су као однос захтеване и расположиве маргине солвентности.

Расположива маргина солвентности друштва за (ре)осигурање на дан 30. јуна 2024. године у Републици Србији износила је 58,1 млрд динара, а захтевана маргина солвентности – 27,3 млрд динара. Код друштава која се претежно баве *неживотним осигурањима* **основни показатељ адекватности капитала** (однос расположиве и захтеване маргине солвентности) износио је 208,3%, а код друштава која се претежно баве *животним осигурањима* – 223,2%.

Графикон 2.1. Адекватност капитала друштава за осигурање

Извор: Народна банка Србије.

2.2. Квалитет имовине

Учешће облика активе које може карактерисати отежана наплативост (нематеријална улагања, некретнине, пласмани у хартије од вредности којима се не тргује на тржишту и потраживања) у укупној активи друштава за осигурање која се претежно баве пословима *неживотних осигурања*, тј. **рацио теже утрживе активе**, на крају Т2 2024. године је на задовољавајућем нивоу и износио је 20,6%, док је на крају 2023. године био нешто нижи (20,3%).

Код друштава за осигурање која се претежно баве пословима *животних осигурања* наведени показатељ је незнатно смањен – са 7,3% на крају 2023. године на 7,1% на крају Т2 2024. године.

2.3. Инвестирање средстава техничких резерви

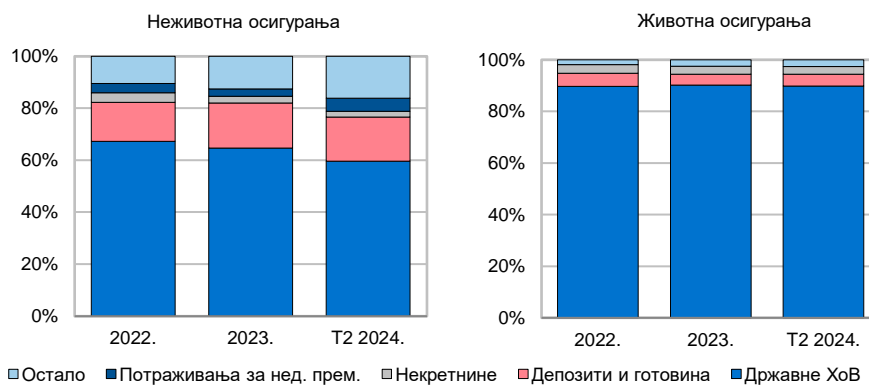
Да би се заштитили интереси осигураника и трећих оштећених лица и благовремено исплатила штета, није довољно само да се формира адекватан ниво техничких резерви већ и да се средства техничких резерви уложе на начин који обезбеђује очување и увећање њихове реалне вредности, како би се створили услови за измирење преузетих обавеза из осигурања у целини и у року како у садашњем, тако и у будућем периоду. Како би било способно да одговори својим обавезама, друштво је дужно да средства инвестира водећи рачуна о профилу

ризика и лимитима толеранције ризика (квалитативним и квантитативним), применом своје инвестиционе политике, као и да континуирано прати промену степена изложености ризицима промене вредности средстава техничких резерви, а у вези и са самим техничким резервама односно ризику промене њихове вредности, те да преиспитује начин на који се овим ризицима управља.

У друштвима за осигурање која се претежно баве пословима *неживотних осигурања*, друштвима која се претежно баве пословима *животних осигурања*, као и у *друштвима за реосигурање* у Т2 2024. године инвестиран је пун износ средстава техничких резерви у прописане облике имовине.

Посматрано укупно у Републици Србији за сва друштва за осигурање, средства техничких резерви *неживотних осигурања* у Т2 2024. године највећим делом била су уложена у државне хартије од вредности (59,6%), а затим у депозите код банака и готовину (17,1%), техничке резерве на терет саосигураваача, реосигураваача и ретроцесионара (15,6%), потраживања за недоспеле премије (5,0%) и некретнине (2,2%). Посматрано у односу на крај претходне године *смањено је учешће државних хартија од вредности, а повећано учешће техничких резерви на терет саосигураваача, реосигураваача и ретроцесионара* (део категорије *Остало* у Графикону 2.3) и потраживања за недоспеле премије (што би требало бити предмет пажљивог разматрања друштва, пре свега ради управљања и ризиком ликвидности и другим ризицима).

Графикон 2.3. Структура инвестирања средстава техничких резерви

Извор: Народна банка Србије.

У структури инвестирања средстава техничких резерви *животних осигурања* нема значајних промена – учешће улагања у државне хартије од вредности благо је смањено, на 89,8%, док је учешће депозита код банака и готовине благо повећано, на 4,6%.

2.4. Профитабилност

На профитабилност друштава за осигурање указује вредност **комбинованог рација у самопридржају** (однос збира меродавних штета у самопридржају и трошкова спровођења осигурања умањених за провизију од реосигурања и ретроцесије, према меродавној премији у самопридржају). Вредност овог рација испод 100% указује на способност друштава да из прикупљене премије исплате штете и покрију настале трошкове, док се за вредности овог показатеља изнад 100% претпоставља да друштва при одређивању висине премије узимају у обзир и потенцијалне приходе од инвестирања на финансијском тржишту и тржишту непокретности, што их излаже пре свега тржишним ризицима и ризику неиспуњења обавеза друге уговорне стране. Код друштава за осигурање која се претежно баве пословима неживотних осигурања вредност комбинованог рација у самопридржају благо је смањена – са 92,5% у Т2 2023. на 92,2% у Т2 2024. године. На кретање овог рација утицао је нешто већи раст меродавне премије у самопридржају од раста збира меродавних штета у самопридржају и трошкова спровођења осигурања умањених за провизију од реосигурања и ретроцесије.

2.5. Ликвидност

Да би друштво било у стању да одговори обавезама, оно мора водити рачуна и о усклађености средстава и обавеза по рочности, и о утрживости и квалитету својих средстава. С обзиром на то да су висина и тренутак настанка појединачних штета неизвесни, друштво мора пажљиво да планира структуру својих средстава пре свега за измирење обавеза по штетама, а онда и осталих обавеза.

Показатељ усклађености ликвидне активе и обавеза⁶ на нивоу свих друштава за (ре)осигурање, иако у опадајућем тренду, у Т2 2024. је износио 103,0%, што говори у прилог довољности ликвидних средстава за измирење краткорочних обавеза у сектору осигурања.

3. Осигурање од аутоодговорности

Обавезним осигурањем власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима (осигурање од аутоодговорности) на крају Т2 2024. године бавило се 11 друштава за осигурање, што је непромењено у односу на исти период претходне године.

⁶ Ликвидна актива, у овом извештају обухвата: финансијске пласмане, готовину, депозите код банака и остале непоменуте дугорочне финансијске пласмане, док обавезе обухватају: краткорочне обавезе, пасивна временска разграничења, резервисане штете и друге техничке резерве осигурања до годину дана.

Премија осигурања од аутоодговорности у Т2 2024. године повећана је за 6,6%⁷ у односу на исти период 2023. године.

Концентрација портфеља у овом сегменту благо је смањена будући да три друштва за осигурање с највећим учешћем у премији осигурања од аутоодговорности у Т2 2024. године покривају 57,4% тржишта, док су у истом периоду претходне године та друштва покривала 58,1% тржишта.

4. Закључак

Ако се показатељи за Т2 2024. године упореде с показатељима из истог периода 2023. године, издвајају се следеће промене:

- На тржишту Републике Србије пословало је 20 друштава за (ре)осигурање, што је непромењено у односу на исти период претходне године, уз благо повећање броја запослених на 11.444, по стопи од 0,1%;
- Билансна сума сектора осигурања порасла је за 11,1% и износи 404,5 млрд динара;
- Капитал је порастао за 2,1% и износи 73,5 млрд динара;
- Техничке резерве су порасле за 12,3% и износе 278,9 млрд динара, уз инвестирање пуног износа средстава техничких резерви у прописане облике имовине;
- Укупна премија је повећана за 13,2% и износи 88,9 млрд динара;
- Учешће неживотних осигурања од 82,3% у укупној премији и даље је доминантно. Премија неживотних осигурања повећана је за 14,4%, при чему осигурања са значајнијим учешћем као што су: имовинска осигурања, добровољно здравствено осигурање и осигурање моторних возила – каско бележе двоцифрен процентуални раст;
- Учешће животних осигурања смањено је услед већег раста премије неживотних осигурања од раста премије животних осигурања.

Постојећим прописима којима се уређује делатност осигурања у Републици Србији створени су предуслови за значајан корак ка даљој конвергенцији стања сектора осигурања у Републици Србији нивоу развоја тог сектора у Европској унији.

Значајне промене регулаторног оквира у области надзора делатности осигурања тек се очекују с пуним усклађивањем прописа с Директивом о дистрибуцији осигурања и с применом *Солвентности II*.

Директива о дистрибуцији осигурања доноси решења којима се ближе утврђује надзор и управљање производима осигурања како би се обезбедило да

⁷ Повећање минималне тарифе премија осигурања власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима од 5,26% је на снази од 1. маја 2024. године.

ти производи одговарају стварним потребама корисника. Поред тога, ова директива прописује начин информисања корисника и дистрибуције производа осигурања, чиме се унапређује ниво заштите права и интереса корисника услуге осигурања.

Ради даљег унапређења регулативе пруденцијалног надзора, у предстојећем периоду планиран је наставак започетих активности на усклађивању с Директивом *Солвентност II*, у складу са *Стратегијом за имплементацију Солвентност II* у Републици Србији из маја 2021. године, која ће променити начин квантификације нивоа ризика којима је друштво за (ре)осигурање изложено у свом пословању, а самим тим услове за адекватност капитала и начин управљања овим ризицима. Завршетком прве фазе стратешки опредељених активности на имплементацији *Солвентности II* – анализа усклађености регулативе, спровођењем активности у оквиру друге фазе – процена ефеката имплементације, као и преласком на трећу фазу у којој се спроводи процес усклађивања регулаторног оквира, унапредиће се способност сектора осигурања да одговори на изазове у будућности, а с циљем обезбеђења дугорочне стабилности сектора осигурања и заштите корисника услуге осигурања.

У условима утицаја растуће глобалне неизвесности, услед низа криза које се преплићу током претходне четири године, улога сектора осигурања у пружању заштите грађанима, односно осигураницима и обезбеђење континуитета пружања услуге осигурања, још више добија на значају. На изазове из међународног окружења Народна банка Србије је одговорила постепеним повећањем рестриктивности монетарне политике, као и референтне каматне стопе, ради обезбеђења повратка инфлације у границе циља, што је дало очекиване резултате у мају 2024. године, а у складу с пројекцијама Народне банке Србије. Такође, Народна банка Србије ће предузимати све неопходне мере из своје надлежности којима би се могло утицати на смањење ефеката присутних ризика на сектор осигурања. Активности ће бити усмерене на одржавање стабилности сектора осигурања (спровођењем плана непосредних контрола, континуираним посредним надзором друштава за (ре)осигурање и других субјеката надзора и разматрањем потребе за изменом регулативе) и унапређење функције надзора, а све с циљем обезбеђења стабилности сектора осигурања и заштите осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица.